

KÖNYVEK
TÁRI

1964.
3.

HIRADÓ

=====

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó

Fejér megye közművelődési könyvtárosai számára

/körlevélként/

=====

Megkezdődött az új népművelési
év.

Szeptember elsejével új népművelési év kezdődött. Mielőtt az előttünk álló feladatokról beszélünk, vessünk számat az előző év eredményeiről és nézzük meg azokat az alapokat, amelyekre az új munkaévben építhetünk.

Az elmúlt népművelési esztendő során megyénk valamennyi községi, járási, illetve városi könyvtárában komoly eredményeket értünk el. A megye lakosságának több, mint 14%-a tanácsai könyvtárak olvasója, 1000 lakosra mintegy 1100 kötet könyv jut, a kölcsönzött kötetek száma jóval túlhaladta az egymilliót.

A tömegek művelődési igénye egyre nagyobb lesz. A politikai továbbképzések, a felnőttoktatás, a szakmai tanfolyamok egyre szélesebb területen hatnak és mind többen veszik igénybe a könyvtárakat.

Az eredmények megnyugtatóak. Ennek ellenére vannak olyan könyvtáraink, ahol bizony még nincs minden rendben. Vannak olyan könyvtárak, ahol megfelelő mennyiségű könyv van, de mégsem tudják - a helytelen összetétel miatt - olvasóik igényeit kellőképpen kielégíteni. Vannak olyan könyvtáraink, ahol a rohamosan megnövekedett olvasók táborát nem tudják megfelelő mennyiségű és választéku könyvvel ellátni. Vannak helyek, ahol még a rossz elhelyezés, a kulturálatlan körülmények akadályozzák a könyvtár eredményes használatát. Vannak községek, ahol még nem tértek

át a korszerű, szabadpolcos könyvkölcsönzésre, s vannak még olyan könyvtáraink is, amelyek kevés gondot fordítanak a propaganda munkára.

A most megkezdődött népművelési évben elsősorban ezeket a hiányosságokat kell megszüntetnünk.

Az új munkaévet a tartalmi munka elmélyítésére, a lehetőségek jobb kihasználására az eredmények megszilárdítására és minőségi javítására kívánjuk felhasználni.

Ehhez a törekvéshez nyújtanak segítséget a párt és a művelődési irányító szervek irányelvei, melyek egyben megszabják az előttünk álló feladatokat is.

Az 1964/65. évi főbb népművelési feladatok a következők:

- 1./ A politikai világnézeti nevelés,
- 2./ Az általános alapműveltség terjesztése,
- 3./ A szakmai tudás növelése,
- 4./ A művészi izlés fejlesztése,
- 5./ A művelődési munkakörben /pl. könyvtáros/
dolgozók szakmai képzése, továbbképzése, az
intézmények életének szervezettebbé tétele,
a szükséges feltételek biztosítása.

A könyvtárak állományának gyarapításánál törekednünk kell arra, hogy a fenti feladatok megvalósításához szükséges műveket megtalálhassák a könyvtárban.

A felsorolt népművelési feladatok végrehajtásának hathatósabb támogatása céljából arra kell törekednünk, hogy minél nagyobb társadalmi erőforrások álljanak a könyvtárak fejlesztésére. Igyekezzünk megnyerni a mezőgazdasági termelészövetkezetek támogatását; törekedjünk a könyvtárak minél méltóbb és a könyvtári munkát elősegítő környezetbe helyezésére, a könyvtárhelyiségek és berendezéseik korszerűsítésére, csinosítására. Ennek érdekében a társadalmi erőforrásokat - a Könyvbarát mozgalom révén - fokozottan használjuk fel.

A könyvtári munka középpontjába - az olvasók nevelésével, az irodalompropagandával - a tartalmi munka színvonalának emelése kerüljön. Gondot

kell fordítanunk a szakirodalom fokozott propagálására a felszabadulás utáni irodalom legkiválóbb alkotásainak népszerűsítésére, a könyvtári rendezvények rendszeres és szervezettebb megrendezésére.

Az előttünk álló népművelési év során ünnepeljük hazánk felszabadulásának 20. évfordulóját. Könyvtáraink is kiveszik részüket az évforduló méltó megünnepléséből. Ennek érdekében a megye kulturális fejlődését bemutató vándorkiállítást készítünk, s azt a községi könyvtárakban kiállítjuk.

Elkészítjük a megyei sajtóbibliográfiát és az első könyvtári évkönyvet. Jutalmazni kívánjuk ebből az alkalomból a megye legjobb községi könyvtárosait - az 1964. év és az 1965. első negyedév eredményei alapján - emlékezészlóval és pénzjutalommal.

Elkészítjük a megye felszabadításával kapcsolatos események időpontját tartalmazó eseménynaptárat, s tematikájukban ezekhez fűződő irodalmi alkotásokról ajánló jegyzéket juttatunk el könyvtárainkhoz.

A felszabadulási ünnepek könyvtári vonatkozású rendezvényeinek megfelelő előkészítésére módszertani levélben adunk útmutatást könyvtáros munkatársainknak.

Amint a fenti rövid tájékoztatásból is láthatják munkatársaink a jubileumi évforduló teendői bőven adnak feladatot minden könyvtár és minden könyvtáros részére. Reméljük, hogy könyvtárosaink az eddig elért szép eredményeiket nemcsak megtartják és megszilárdítják, hanem tovább is fejlesztik az új munkaévben. Ehhez a nem könnyű, de szép és felelősségteljes munkához jó egészséget és sok sikert kívánunk minden munkatársunknak.

dr. Kerekes, András

ŐSZI MEGYEI KÖNYVHETEK.

A falusi könyvterjesztés egyik legfontosabb feladata minden évben az őszi megyei könyvhetek megszervezése.

Ez a cél - maradéktalanul - csak az összes társadalmi és tömegszervezetek aktív támogatásával valósítható meg. Ennek érdekében alakult meg az őszi megyei könyvhetek Fejér megyei akcióbizottsága, amely arra kéri a könyvbarát-mozgalomban részt vevő megyei szervezeteket, hogy az őszi megyei könyvhetek irányelveinek megvalósításával segítsenek eljuttatni a könyvet minden falusi házba.

A megyei akcióbizottság az idén még vonzóbbá, tartalmasabbá szeretné tenni a falunak ezt a jelentős művelődéspolitikai akcióját, ezért arra kéri a könyvbarát-mozgalomban részt vevő járási és községi szerveket, így a könyvtárakat is - hogy a rendezvények szervezéséből és előkészítéséből erejükhez mértén vegyék ki a részüket.

Felhívjuk ezért könyvtárosaink figyelmét, hogy az őszi megyei könyvhetek alatt valamennyi könyvtárban rendezzenek kiállításokat főleg a mai magyar írók műveiből, - ezen kívül rendezzenek könyvismertetések, irodalmi ismeretterjesztő előadásokat.

Azokon a helyeken, ahol központi rendezvények lesznek fordítsanak különös gondot az író-olvasó találkozókra érkező írók műveinek kölcsönzésére és hívják meg a rendezvényre a könyvtár olvasóit.

A rendezvényeken a következő írókkal és költőkkel találkozhatnak majd megyénk olvasói:

Kárász József

Sipos Gyula

Gergely Mihály

Szász Imre

Csanády János és

Takács Imre.

A központi rendezvények színhelyei Lajoskomárom, Lovasberény, Vértesacska, Ercsi, Lepsény és Vértesboglár községek, ahol is az író-olvasó találkozókön kívül egésznapos ünnepség sorozat hívja fel a figyelmet a könyvre és az olvasásra.

Könyvtáraink

Életről

ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT adta át a Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára tizennegyedik életévüket betöltött olvasóit a felnőtt könyvtárnak 1964. szeptember 12-én.

Rövid műsor után a gyermekkönyvtáros meleg hangon búcsuzott kis olvasótól, és emlékképpen megajándékozta őket a gyermekkönyvtár fényképével.

Ezután a felnőtt kölcsönzőben a részleg vezetője ismertette a szabadpolcos kölcsönző, a katalógus és az olvasóterem használatát. Az új olvasók itt megkapták a könyvtár használati tájékoztatóját, végül a fiatalok több mint ötven főnyi csoportja szétszéledve a helyiségekben egyénileg ismerkedett a könyvtárral.

Külön említést érdemel, hogy az első ízben választott könyvek 33%-a ismeretterjesztő és szakirodalom volt.

Évről-évre ebben a formában kívánjuk tájékoztatni a tizennégyéveseket a felnőtt könyvtár használatáról. A sokirányú érdeklődés felkeltése a gyermekkönyvtári munka feladata. Igen fontos ugyanis, hogy az általános iskolából kikerülő fiatalok - akik a tanulás és a munka legkülönfélébb területeire kerülnek - érezzék, hogy számukra a könyvek és könyvtár ezután is mindenben segítséget nyújt, és a legnemesebb tanulás forrása.

G.Á.

CSAK EGY SZEKRENY KELLENE!

1964. április 16-án alakult meg a pusztaszabolcsi községi könyvtár fiókkönyvtára /inkább könyvkölcsönzője./ E faluban nagyok a távolságok s az emberek szívesen veszik, ha lakásukhoz közelebb jutnak olvasnivalóhoz.

Köztudomású, hogy falusi embernek nyáron kevés ideje van az olvasásra, mégis két hónap alatt 73 olvasó iratkozott be. A könyvállomány 150 db-bal

indult, s jelenleg 352 db van.

Tekintettel arra, hogy lakásomban folyik a kölcsönzés, naponta jöhetnek az olvasók cserélni. Így értem el ápr. 16-tól 30-ig 9 kölcsönzési napon 53 olvasót 146 kötet kölcsönzött könyvvel. Májusban már 17 kölcsönzési napon, 108 olvasó és 259 kölcsönzött kötet volt az eredmény. Junius hónapban az eredmény még kedvezőbben alakult.

Amilyen örvendetes a falu élő népnek, az ifjak és idősebbek könyvéhsége, olyan elszomorító, hogy az a kezdeményezés majdnem kudarcba fulladt, mégpedig egy szekrény miatt. Két ízben fordultam a Tanácshoz, s kértem, bármilyen szekrényt adjanak, hogy a könyveket el tudjam helyezni. - Hiába! Igéretet kaptam, de ebből még nem lett szekrény. Pedig egy kis jóakarattal - éppen ilyen nemes cél érdekében - a hivatalos iratokat /nem szólva a limlomokról/ lehetett volna úgy csoportosítani, hogy egyetlen szekrény felhasználhatott volna. Olyan hivatal nincs, ahol ezt ne lehetne végrehajtani. Én is voltam vállalati dolgozó és egyben könyvtáros is, - tudom, ha ilyen csekély kérést sem tud a Tanács teljesíteni, akkor hová fordulhatunk?

Lakásomon a könyveket eleinte a padlón, majd a konyhaszekrényem egyik rekeszében tartottam. Ez utóbbit választottam. S hogy ilyen körülmények között a kölcsönzés szinte lehetetlen, s az eredmény sivár, - nyilvánvalónak látszott. Már-már úgy tűnt, oda a kedvem, s az a nagy lelkesedés, mellyel ezt a munkát vállaltam, az olvasóknak sem nagyon tetszett a konyhaszekrény-rekeszes megoldás.

Váratlanul - örökség útján - kaptam egy szekrényt s így nem kellett visszaadnom a megbízatást.

Jelenleg, már ez a szekrény is kevés lesz, mert az olvasók száma - hűvösebb idők beálltával - állandóan nő, - és a könyvállománynak is növekednie kell.

Többszöri háziasszonyi munkám mellett nagy szeretettel foglalkozom személy szerint is olvasóimmal. Mésedélutánokat rendezek a mellettünk lévő kis játszótéren. /Az első jun. 28-án délután volt. Bár előtte hatalmas zápor verte végig a játszótérrel, mégis 24 kisgyermek s egy öreg bácsi

hallgatta utána másfél órán keresztül a műsort./

Leánykákat, fiukat vontam be a munkába s mondhatom, lelkesedéssel segítettek. Ábrahám Marika pld. saját maga tervezte s készítette el a mesedélután plakátjait. Barics Pisti pedig a falu különböző helyein elhelyezte. A két Horváth-testvér és Dávid Jenőke 12 km-t gyalogolva siettek haza a mezei munkából, hogy segíthessenek a könyveket lakásomra szállítani. Az ember szive megtelik örömmel, s úgy érzi, ez a segíteni kész szeretet mindenért kárpótolja, még egyes hivatalos személyek közömbössége miatti keserőségért is!

Végezetül hadd említsem meg: nem lehetne-e azokból a százezrekből, melyekkel államunk a könyv ügyének áldoz, - lecsipni, mondjuk csak egy szekrényre valót az ilyen falusi kezdeményezések számára, hogy a kölcsönzést tovább lehetne bővíteni s kiterjeszteni a diafilmekre is?!

Zardai Bertalanné

KÖNYVKÖLCSÖNZŐ AZ ABAI BACSÓ-TANYÁN.

Az Abai Községi Könyvtár egyik leghűségesebb olvasója volt a tizenhét éves Klamm Mária. Mivel időközben a családja a községből Bacsó-tanyára költözött, a távolság miatt elvesztette kapcsolatát a könyvtárral. Nagyon hiányzott számára az éveken át szükségletté vált könyv. Egyik napon felkereste a község könyvtárosát, s megkérdezte: hogyan lehetne neki és a tanyabelieknek könyvhöz jutni.

Aztán megbeszélték, hányan laknak a tanyán és kik azok. Így válogattak ki a tanyabeliek számára egyelőre ötven kötetet, amelyet Klamm Mária másodmagával azonnal ki is szállított Bacsó-tanyára. Ezt az állományt időnként kicserélik a négyezer kötetes községi könyvtár anyagából. A lányka nyilvántartást vezet a letéti könyvek olvasóiról és az elolvasott könyvekről. Ezt a negyedévi statisztikai záráskor a községi könyvtárosnak megküldi.

A tanyabeliek nagy örömmel fogadták ezt a megoldást; gyakran kölcsönöznek napi munkáik végeztével a könyvtáros Marikától. Hálásak érte, hiszen nem kell a messze fekvő faluba begyalogolniuk a jó könyvekért: helyben válogathatnak köztük.

/T.J./

AZ É N M Ó D S Z E R E M

TV és rádió ajánló polc
a könyvtárban.

A szabadpolcos könyvtárban felállított ajánló polc, amely a Rádió és a Televízió műsorához kapcsolódva segít a könyvek kiválasztásában, tapasztalataink szerint egyre népszerűbb, és az olvasók tájékoztatásának és nevelésének igen hatásos módszere.

Könyvtárosok és népművelők egyaránt tapasztalhatják, hogy a Televízió népszerűsége nem csökkenti az olvasómozgalom fejlődését. Annak ellenére, hogy egyre több család tölti estéit a képernyő előtt, a jól felszerelt, barátságos szabadpolcos könyvtárakat is mind többen keresik fel. Ma már a Televízió műsorának szerkesztői is számolnak a TV és a könyvtárak együttműködésének lehetőségeivel.

Minden hét elején kijelöljük a propagálásra szánt műsorszámokat. Ennek alapján jegyzéket készítünk, amelyen szerepeltetjük az ajánlott műsor címét, idejét, az adót, és kiemeljük azt a nevet vagy címet, amely a könyvajánlás szempontjából fontos. A jegyzéket állványon helyezzük el úgy, hogy mellette közvetlenül helyet kapjon az olvasásra javasolt könyvanyag.

Az olvasók egy része a műsort böngészi át, s azután nyúl a könyvekhez; mások a könyvekbe lapozgatnak először, s ha valamelyik mű tartalma vagy írója érdekli őket, elolvassák a műsorajánlást, megkeresik az őket érdeklő műsor adásának idejét.

Azt tapasztaltuk, hogy még ennél is nagyobb az elhangzott műsorok iránt az érdeklődés. Az előző esti műsorban megismert költők, írók műveit a következő napokban sokan keresik. S az ajánló polc sikere éppen abban mutatkozik meg, hogy itt azok is megtalálják a számukra érdekes művet, akik az elhangzott műsornak csak töredékét hallották, esetleg nem tudták megjegyezni az író nevét vagy a könyv címét, és így határozott kéréssel nem fordulnának a könyvtárhoz; az ajánló polcon viszont ismerős művekre bukkannak, amelyeket örömmel kölcsönöznek. Példaként álljon itt az

áprilisban rendezett egyik műsor- és könyvajánlásunk eredménye. A Költészet napja esett a hét műsorába.

Azon a héten 49 kötetet tettünk ki ajánlásra, az elvitt könyvek helyett naponta újabbakat állítottunk ki. Ezek közül 33-at kikölcsönöztek, közöttük olyan költők köteteit is, akiket névszerint eddig még kevesen ismertek és kerestek.

Gévay Ágnes

OKOS BAGOLY VÁLASZOL.

SZERETNÉL-E SEGITENI A KÖNYVTÁRBAN?

MILYEN MESÉKET SZERETNÉL HALLANI?

MIRŐL SZERETNÉL HALLANI KÖNYVTÁRI DÉLUTÁNOKON?

MILYEN FEJTÖRŐ VAGY JÁTÉK ÉRDEKEL?

VAN VALAMI JAVASLATOD, TERVED?

SZERETNÉL-E SZEREPELNI A KÖNYVTÁRI DÉLUTÁNOKON?MIVEL?

OKOS-BAGOLY, a gyermekkönyvtár új lakója ezekkel a kérdésekkel kezdte meg szereplését. Tudnia kellett, számíthat-e barátokra a székesfehérvári gyermekolvasók körében. S azóta érkeznek a válaszok egymás után. Naponként több levél hull a kis postaládába; - Okos Bagoly rövid idő alatt népszerű lett a gyermekek körében.

Most már rajta a sor, hogy folytassa a kezdeményezést. Nincs könnyű dolga: minden levélre külön kell válaszolnia.

A legtöbb levélíró készséggel ajánlja fel segítségét a könyvtárnak. Minden válaszlevél közvetve egy-egy belépőt jelent az ifju könyvbarátok körének alakuló megbeszélésére; a kis levélírók meghívót kapnak. A segítségnyújtás, a munka mellett sok változatos szórakozásban lesz részük a gyermekeknek a közös összejöveteleken. "Ifju könyvbarát" igazolványt kapnak és könyvtáros különpróbán bizonyítják majd, hogy komoly és hasznos segítők a gyermekkönyvtárnak, és egyben - szórakozva - ismereteik is gyarapodtak.

A fentebb említett közvéleménykutatás alapján a mesedélutánok, könyvtári

délutánok programjában messzemenően helyet kapnak a pajtások kívánságai, javaslatai.

Nem kell sokáig várniok a válaszra azoknak sem, akik nyilvános szereplésre - vers-vagy mesemondásra jelentkeztek. A gyermekkönyvtár rendezvényein műsorra tűzzük a legkülönbözőbb kívánságokat is.

Persze Okos Bagoly nagyon kíváncsi természetű... Kérdései gyakran változnak majd a színes táblán: írókkal, könyvekkel, könyvtárhasználattal és különböző "tudományos" problémákkal kapcsolatban hívja fel együttműködésre és szereplésre a pajtásokat. S ha okosan kérdez, megfontoltan javasol, bizonyos, hogy nem maradnak el a gyermekek egyre okosabb válaszai, kérdései sem.

Molnár Istvánné

B E S Z É L G E S S Ű N KA BEJÁRÓ MUNKÁSOK OLVASZTATÁSÁRÓL...

Nem kis gondot jelent községi könyvtárosainknak a bejáró munkások olvasztása. Gondot, - persze csak azokon a helyeken, ahol gondot is fordítanak rá, - legtöbbször ugyanis valahogyan elsiklanak a probléma felett. Magyarázat természetesen bőven akad, - hivatkoznak könyvtárosaink arra, hogy a bejárók olvasási igényüket az üzemi könyvtárakból elégítik ki, hogy a fárasztó utazás mellett nem jut idejük olvasásra, - hogy úgymond próbálkozás minden kísérlet, amit olvasóként való beszerzésükért teszünk... Ezeket az "érveket" főleg az olyan könyvtárakban lehet hallani, ahol a bejárók olvasztásával enyhén szólva valami baj van...

Minjárt előljáróban le kell szögeznünk, hogy a könyv az a népművelési eszköz, amely leghozzáférhetőbb, s ezért leginkább szolgáltatja a bejárók tudázzomjának - egyéni izlésének megfelelő - kielégítését, - s amely tartalmaz szórakozást nyújthat a legfárasztóbb utazás ideje alatt is. Csak a módot kell megtalálni, hogy a bejáró dolgozókat rákapassuk az olvasásra.

Mit tegyen a községi könyvtáros ennek érdekében?

Először is fel kell készülnie a feladat végrehajtására, s ennek során fel kell mérnie a következőket:

- a./ hány olyan család él a községben, amelyből bejáró dolgozó van,
- b./ hány rendszeres olvasó van a bejárók közül,
- c./ a könyvtár jelenlegi nyitvatartási ideje megfelelő-e a bejáróknak.

Természetesen, ha tervszerű olvasótoborzási munkáról beszélünk, akkor előbb el kell készíteni a település olvasói térképét, - s ezen a térképen feltüntetjük, hogy mely házakból vannak bejáró munkásolvasók, - illetve melyekben laknak olyan bejáró dolgozók, akik még nem olvasói a könyvtárnak.

Ezután el kell készíteni az e réteghez szóló olvasótoborzási tervet.

Az olvasótoborzás megindításakor küldjön a könyvtáros hívó levelet azoknak, akik eddig nem látogatták a községi könyvtárat. A levélben térjen ki arra, hogy milyen jó dolog az olvasás, az utazás kellemessé, hasznossá tételére, és kérje meg a címzettet, hogy látogassa meg a községi könyvtárat. A levélben közölje a kölcsönzési időket is.

Hetenként legalább egy alkalommal a könyvtárat olyan időpontban kell nyitvatartani, amikor a bejárók többsége a munkából hazaérkezik. Ha mód van rá, helyezzenek el fiókkönyvkölcsönzőt a vasutállomás vagy az autóbusz megálló közelében.

A vasutállomásokon, autóbuzsmegállóknál tegyenek ki plakátokat, melyek az olvasásra való felhívás mellett közlik a kölcsönzési időket és a könyvtár igénybevehetőségének módját is.

A szemléltető propaganda eszközök célszerű felhasználása nem zárja ki a szóbeli propaganda szükségességét. Itt elsősorban az emberekkel való beszélgetésre gondolunk, s természetesen propagandistaként nemcsak a könyvtáros szerepelhet, hanem segítőtársként a könyvbarát mozgalom akcióbizottságának tagjai, aktivái is. Ez a tevékenység megfelelő alkalom arra is, hogy az akcióbizottság egy igen jelentős olvasómozgalmi feladat végrehajtása közben ütőképesse váljék.

A könyvtári tagként jelentkező bejáró dolgozóknak a könyvtáros fokozottabban nyújtson segítséget az olvasmányok kiválasztásánál. Számukra "utraválóként" elsősorban kisméretű szórakoztató vagy izgalmas könyveket ajánljanak. A könyv mérete azért számottevő, mert a kisméretű könyvek hordozása könnyebb; - idővel ha "rákaptak" az olvasásra ezek a dolgozók, akkor az igényesebb könyvválasztás úgyszólván bekövetkezik. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a megfelelő szakmai könyvek ajánlását sem.

Felhívjuk a figyelmet még arra is, hogy az itt vázoltak nem "kampány" feladatként jelentkeznek a községi könyvtárak munkájában, hanem szerves részét képezik a mindennapi könyvtári tevékenységnek. Ennek a tevékenységnek célja a községben élő dolgozók minél szélesebb rétegeinek bevonása, az olvasók táborába, s ezáltal mind a világnézeti nevelést, mind az általános műveltség és szakismeretek gyarapítását szolgálja.

Helyettesítheti-e az olvasást, a könyvet a televízió?

Mindkettő otthonunkba viszi a kulturát. De nemcsak eszköze az ismeretek közvetítésének, hanem alakító tényező. A könyv a nyelvi burkot öltött tudattartalmat absztrakt egyezményes jelekkel rögzíti; a televízió más; lényege a képátvitel s ennél fogva érzékletes: nézőinek egyidejűleg akusztikai és vizuális élményben van része. E tulajdonsága folytán időlegesen elsőbbséget vívott ki magának a könyvvel szemben. Ez természetes is, hiszen az ujnak a fejlődés során helyet ad a régi. A munkában kifáradt embernek valóban kényelmesebb "készen" megkapni, látni és hallani bizonyos ismereteket. A könyvolvasáskor csak absztrakt jeleket látunk - hangos olvasáskor hallunk is, - így az olvasónak saját képzeletét is igénybe kell vennie. Az előbbi határozottan kényelmesebb átvételi forma, de hozzá kell tennünk, csak egy ideig, és bizonyos határokon belül.

Mégis azt kell mondanunk, hogy a könyv adja a maradandóbb élményt. A televízióban látottak elillannak, a jelenetek lepereregnek: a kép nem állítható meg, nem hozható vissza. Viszont ha a könyvben nem értünk valamit, vagy tetszett egy-egy részlet, visszalapozhatunk, és újra elolvashatjuk, ahányszor tetszik. Sőt évek múltán is felemlíthetjük ugyanezt a könyvet a polcra vagy kikölcsönözhetjük a könyvtárból.

Ezenkívül az irásnak - ebben az értelemben mint maradandó közlésformának - sajátos funkciói vannak az élet minden területén, melyeket hasonló eredménnyel a televízió nem tud betölteni. A munkában, a tudományos kutatásban, a szocialista nevelés területén, az általános és szakműveltség emelésében. És ami a legkézzelfoghatóbb: a televízió műsorok is legnagyobb részt írott szövegen alapulnak.

De vizsgáljuk meg a seregélyesi tapasztalatok alapján ezt a kérdést.

Azoknak az embereknek, akik eddig valamilyen oknál fogva nem olvastak intenzíven, kialakul egy csoportja, akiknek minden idejét kitölti a TV-nézés. Válogatás nélkül megnéznék minden műsorszámot, kulturális igényük pillanatnyilag itt megreked. Ezeket az embereket kell valamilyen formában a könyvhöz közel hoznia a könyvtárnak, - s őket a legnehezebb.

A nem olvasók másik csoportjának figyelmét viszont éppen a televízió hívja fel a könyvre:

Egy-egy sikeres film vagy színmű megtekintése után többnyire igénylik, elolvassák a könyvet is. S az a többlet, amit - sok esetben - az elolvasott könyv nyújtott a televízióban látottakhoz, lassan rávezeti őket a rendszeres olvasásra. A könyvtáros tudatos nevelő munkája meggyorsíthatja ezt a folyamatot.

A TV-vásárlás előtt rendszeresen olvasó emberek közül is, igen sokan hódolnak ennek a kényelmesebb művelődési eszköznek. Egy részük később válogat a műsorszámok között, s így több ideje marad, másrészt érzi az olvasás igényét is, - és könyvet vesz a kezébe.

Nem elenyésző azok száma sem, akik a TV-vásárlás után is - néha csökkenő szorgalommal - továbbra is rendszeresen olvasnak.

Végeredményben a könyv nem szorult háttérbe a televízió mögött. Egyes területeken, ahol alkalmasabb a televízió használata, ott igen. Más területeken viszont csak a könyvre támaszkodhatunk elsődlegesen. Egyes emberek között még hódít a televízió előnye és újdonsága. De ez csak időleges jelenség. A tudatformálás eredményei között lesz az is, ha ezek az emberek több vagy legalább is annyi időt szentelnek majd a könyvnek, mint amennyit ma a TV képernyője előtt töltenek.

Azt a tényt, hogy a könyv iránti igény még a televízió hatására sem csökkent, sőt nőtt, bizonyítja, hogy Seregélyesen 5.500 lakos közül 1961-ben 1066 olvasó 11162, 1962-ben 1171 olvasó 17198, 1963-ban 1229 olvasó 18755 kötet könyvet olvasott el a községi könyvtárból. Ugyanakkor a TV-készülékek száma 1963-ban a községben elérte a 100 darabot.

E Z T L Á T T U K

NAGY SIKERE VOLT A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN a nyári hónapokban az Országok - városok - emberek címmel rendezett ajánló polcnak. A könyvborítókból készített vonzó dekoráció alatt nemcsak utleírásokat helyeztek el, hanem olyan különféle műfajú és fajtájú könyveket, amelyek az országok, népek életének megismerésében segítenek az olvasónak, és a szocialista nemzetköziség elmélyítését szolgálják. Sok ismeretterjesztő könyv tált így olvasóra a honismeret, a szociográfia és a külpolitika szakcsoportjából; a szépirodalomból riportkönyveket, az idegennyelvű anyagból pedig képes város- és tájismertető albumokat kölcsönöztek. Leginkább megnőtt az érdeklődés a különféle népek képzőművészetét ismertető művek iránt. Nem egészen másfél hónap alatt 190 könyvet vittek el az ajánló polcra, köztük az alábbiakat:

308 Hazai kis tükör, Magyar írók országjárása 1960-ban.
Bp. 1961.

308 Randé Jenő: Szputnyik New York felett. /Riportok./
Bp. 1960.

308 Kisch, Egon Erwin: Mit láttam Mexikóban?
Bp. 1955.

323 Mphahlele, Ezekiel: Feketék utcája. /Önéletrajz./
Bp. 1961.

745 Ledács - Szütsné: Ismerjük meg a keleti szőnyeget!
Bp. 1963.

Ruffy Péter: Csavargások. Riportok. Bp. 1963.

Molnár Tibor: Hosszu az ut... /Viszsaemlékezések/ Bp. 1962.

Ezt láttuk... 20 ország - 20 riport. Bp. 1955.

A RÁCKERESZTURI könyvtáros az elmúlt félévben kiváló propagandamunkát végzett.

A községben működő tanfolyamokat és különböző előadásokat rendszeresen látogatta, a témának megfelelően kiállítást rendezett a könyvtárában lévő könyvekből, és mint utolsó felszólaló beszélt a könyvekről. Ennek az eredménye - amint elmondotta - már másnap megmutatkozott, mert a hallgatók közül többen beiratkoztak és kikölcsönözték a kiállított könyveket. Főleg a kozmetikai, háztartási és a baromfitenyésztéssel foglalkozó szakkönyveknek volt nagy sikerük.

HASONLÓAN JÓ PROPAGANDAMUNKÁT végzett a mezőfalvai könyvtáros is. Az eredménye az lett, hogy az olvasólétszámot 18%-ra tudta emelni a második negyedév végére.

Mivel év elején nagyon kevés volt az olvasója, a Járási Könyvtár azt javasolta, hogy hívja meg az iskolát könyvtárlátogatásra, minden osztályt külön napon és csináljon kiállítást a nekik való legjobb könyvekből. Beszéljen a könyv, a könyvtár és az írás történetéről /röviden a felső osztályosoknak/ és beszéljen a könyvtár jelentőségéről. Egy szóval, ismertesse meg a gyermekekkel a könyvtárat.

Ennek a propagandának a magas beiratkozó létszámon kívül még az az eredménye lett, hogy a községben élő pedagógusok, akik addig nem mentek a könyvtárba - mind beiratkoztak, azóta rendszeres könyvtárlátogatók és segítik a könyvtárost munkájában. Pl. az író-olvasó találkozó megrendezésében is nagy segítséget nyújtottak a könyvtárosnak.

=====
K Ö N Y V T Á R O S A I N K l e v e l e i b ől
=====

Nógrádi tapasztalatok.

AUGUSZTUS VÉGÉN az etyeki és váli községi könyvtárossal, a bicskei járási könyvtár igazgatójával és a Megyei Könyvtár két munkatársával tapasztalatcserén vettem részt Nógrád megyében.

Megnéztük a Salgótarjáni Megyei Könyvtárat, a balassagyarmati és szécsényi járási könyvtárakat, az érsekivádkerti és kisterenyei kiemelt, a kozári félfüggetlenített könyvtárossal működő és három "tiszteletdíjas" községi könyvtárat. Utunk során láttunk egy szakszervezeti könyvtárat is. Ezek után talán felesleges is lenne említenem, hogy utunk tapasztalatokban igen gazdag volt. Könyvtárosaink közül mindenki talált a saját viszonyaihoz hasonlót, elbeszélgethetett a könyvtárosokkal. Végül közösen is értékeltük a láttakat.

A TAPASZTALATOK KÖZÜL három dologról tennék említést. Az első, számunkra meglepő az volt, hogy míg a Megyei Könyvtárban az olvasó által elvitt könyvek kartonjait kivétel nélkül aláíratják és törzsszámmal látják el, addig a községi és járási könyvtárak - kevés kivétellel - a l á i r á s n é l k ü l kölcsönzik a könyveket; csak a törzsszámot vezetik rá a kölcsönző kártyára. A következő lépés, - bár erről még vita folyik - a belépési nyilatkozatot sem íratják alá. Közel egy éve dolgoznak itt ezzel a kölcsönzési rendszerrel. Előnye a gyorsaság; az olvasóknak ugyan nem kell várakozniok, de hogy milyen eredményre vezet ez a módszer, azt még nem tudják. Éppen látogatásunk idején tartottak állományellenőrzést, az egyik könyvtárban, ahol ezzel a kölcsönzési rendszerrel dolgoznak. Az eredményre ők is, de mi is nagyon kíváncsiak vagyunk. Annyi bizonyos, hogy a kérdést végül is a gyakorlat dönti majd el.

UJAT JELENTETT számunkra továbbá a s z i n e s i k o s k ö l c s ö n z é s. Az olvasók tasakjait törzsszám vagy betűrend szerint helyezik el, s a lejáratot színes csikokkal jelzik a törzslapokon. Háromhetes lejáratú esetén négy színesiket alkalmaznak. Az első héten minden törzslapba kék színű, a másodikon piros, a harmadikon pedig zöld színű csik

kerül. A negyedik héten a kék már azt jelzi, hogy a kikölcsönzött könyvek lejártak, ezek tehát új szint - sárgát kapnak, a kéket pedig újra alkalmazzák. Ez a fajta nyilvántartás automatikusan és szembetűnően jelzi, hogy mikor jár le az egyes könyvek kölcsönzési határideje.

MINDEN KÖNYVTÁRBAN megtaláltuk az olvasótérképet, különféle kivitelezésben. Az egyik helyen a beiratkozott olvasókat gombos-tükre erősített apró, színes kartonlapocskákkal jelzik. Pl. a 14 éven aluli olvasókat zöld, a 14 éven felülieket piros szín jelzi. Érsekivádkerten a térképen feltüntetett házakat jelző téglalapocskákat két részre osztják: ebben az évben feketével festik be a házakat jelölő téglalapocskák egyik felét, amelyekből van beiratkozott olvasó. A jövő évben az üresen hagyott másik részt jelölik majd be más színnel. Ezzel a megoldással egybevetethetők az olvasók előtt is világosan láthatók az olvasótábor két év alatti változásai. Az olvasótérkép, mint láttuk, tehát hasznos kezdeményezés. Ösztönzőleg hat könyvtárosra és olvasóra egyaránt.

Szeretném még megemlíteni, hogy az olvasók számát, a könyvtárak forgalmát és talán elhelyezésüket is tekintve, általában a mi megyénk áll jobban. Sajnos, nem mondható el ugyanez az anyagiakról: a nógrádiak e tekintetben - meglátásom szerint - jobban állnak. Miért teszem ezt szóvá? Tudvalevő, hogy a könyvtáros szivügye mindenütt a minél magasabb könyvbeszerzési keretek biztosítása!

Ugy érzem, még vendéglátóink kedvességéről is meg kell emlékezni. Egész utunk során mindenütt érezhettük a gondos előkészítést és a szívélyes, elvtársias gondoskodást. A tervbevett könyvtárak meglátogatásán kívül egy másik járásuk könyvtárosaival is összehoztak bennünket, - s ha csak beszélgetés keretében is, - megismerkedhettünk gondjaikkal, örömeikkel.

Ugrits Margit

H I R E I N K

(3)

AZ ALBA REGIA NAPOKRA készült színháztörténeti kiállítás megrendezésében tevékenyen közreműködött a Megyei Könyvtár. Ugyancsak az Alba Regia napok alatt, augusztus 19-23-ig került bemutatásra a Dózsa György-téri Parkkönyvtárban az irodalom helyi hagyományai Fejér megyében című vándorkiállítás. Ezt követően ugyanitt az ismeretterjesztő irodalmat propagáló tablókiállítás nyílt meg.

(3)

AZ ABAI FALUNAP alkalmából a községi könyvtáros irányításával helytörténeti kiállítás készült. Az ünnepélyes megnyitón Tanka János, előadásának szerves részeként a könyvtár történetét is ismertette.

(5)

A FŐFOGLALKOZÁSÚ KÖZSÉGI KÖNYVTÁROSOK országos tapasztalatcsere értekezletén, melyet július 17-18-án rendezett Vácott a Művelődésügyi Minisztérium és a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, megyénk könyvtárosai is részt-vettek.

X TESTVÉR-KÖNYVTÁRI KAPCSOLATOT létesített az erfurti Stadt-u. Bezirksbibliothek és a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár.

(31)

DR. FITZ JÓZSEF, az Országos Széchenyi Könyvtár ny. főigazgatója, kandidátus, c. egyetemi tanár életművét bemutató kiállítással emlékezett meg a nagy magyar könyvtártudósról halála alkalmából a Megyei Könyvtár.

(10)

A POZSONYI EGYETEM könyvtárszakos hallgatói tanulmányutjuk során meglátogatták a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárat. Szeptemberben bolgár pártmunkás delegáció járt könyvtárunkban. A közelmúltban fogadtuk Győr, Heves és Pest megyei könyvtáros vendégeinket.

(11)

X A KÁPOLNÁSNYÉKI MŰVELŐDÉSI OTTHONBAN elhelyezett községi könyvtár bővítése befejeződött. Tágasabb helyiségben, korszerű szabadpolcos könyvtár várja az olvasókat.

3

TÖLTSD HASZNOSAN A SZÜNIDŐT! - A nyári elfoglaltságok kiválasztása terén nyújtott példamutató segítséget olvasóinak a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára. Az "Erdőn-mezőn" című kiállítás könyvekkel és tárgyi eszközökkel mutatta be a rovargyűjtés módját, kellékeit és eredményeit a látogatóknak.

FIÓKKÖNYVTÁRRÁ FEJLESZTETTÉK A DARUHEGYI, dánieltelepi, a kisszentniklósi és a kulcsi könyvkölcsönzőket az előszállási, baracsi és rácalmási községi könyvtárak.

MEGFELELŐ ELHELYEZÉST kapott a vértessacsi községi könyvtár. A Községi Tanács gondoskodott a korszerű berendezésről is: modern polcokkal rendezi be s egyéb felszereléssel gazdagítja a szabadpolcos kölcsönzésre áttérő könyvtárat.

A NYÁRI SZÜNIDŐ változatos szórakozási lehetőségeihez rendszeres filmvetítéssel járult hozzá a Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára. A "Hazánkról és a nagyvilágról" című filmösszeállításokat szívesen nézték végig a kis olvasók, barátaik, testvéreik társaságában.

JUTALOMKIRÁNDULÁSRA vitte 42 olvasóját a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára. A kiránduláson azok vettek részt, akik a március 1-én indított pontgyűjtő versenyben a legjobbnak bizonyultak. A programban szerepelt a kápolnásnyéki Vörösmarty Emlékmúzeum, a váli Vajda János múzeum és az aicsuti Park megtekintése.

KÉT AJÁNLÓ JEGYZÉKET készített augusztus hónapban a Megyei Könyvtár tájékoztató szolgálata. A szép kiállítású bibliográfiákat, melyek a Megyei Könyvtárban fellelhető műveket tartalmazzák, a Csók Képtár Abanovák Vilmos tárlatának és a könyvtárban rendezett Balázs Béla kiállítás látogatói forgatták nagy érdeklődéssel.

A Megyei Könyvtár munkatársai közül Molnár Istvánné, Várnai Tamásné és Viniczay József augusztus elején a Német Demokratikus Köztársaságban jutalomutazáson vett részt.

3

REPREZENTATIV KIÁLLITÁSSAL emlékezett meg Dózsa Györgyről, az 1514-es parasztháború legendás vezérééről, halálának 450. évfordulóján a Megyei Könyvtár.

13

A HÁROMEZERHÉTSZÁZADIK olvasó iratkozott be szeptember 25-én a Megyei Könyvtár felnőtt részlegébe. A gyermekkönyvtár olvasóinak száma ezen a napon 1430 volt.

3

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ TÁRGYKÖRÉBŐL tartott ismeretterjesztő előadást szeptember 7-én Polgárdin, Hernádi Jánosné községi könyvtáros. Az előadás, melyet a Halálkanyar című dokumentumfilm vetítése kísért, a hallgatóság nagy érdeklődését váltotta ki.

5

ÚJ KÖNYVTÁROSOKAT KÖSZÖNTÜNK a székesfehérvári járásban: Szabó Sándor-nét Mohán, Balog Mária-t Nadapon, Lantai Jenő-nét Pázmádon és Szabó István-nét Urhidán. Munkájukhoz sok sikert kívánunk!

10

EGERBE LÁTOGATTAK a Vörösmartý Mihály Megyei Könyvtár dolgozói augusztus 22-én, ahol megtekintették a város könyvtárait és történelmi emlékeit.

10

TAPASZTALATCSERÉN vettek részt a Székesfehérvári járás községi könyvtárosai Komárom megyében. Megtekintették az ácsi, nagyigmándi, kocsai községi; a tatai és komáromi járási, valamint a tatabányai Megyei Könyvtárat. Megyénk járási könyvtárosai az alábbi tapasztalatcsere-utakon vettek részt: a sárbogárdiak Tolna megyében, a bicskeiek Nógrád, a dunaujvárosiak Heves megyében, a móri járási könyvtárosok Vácott jártak. A megyei könyvtár dolgozói Somogyba látogattak el.

=====

E M L É K E Z T E T Ő

=====

O K T Ő B E R

- 5. MADÁCH IMRE halálának 100. évfordulója /1864./
- 10-24. A tókiói olympia /A 15. ujkori olympiai játék./
- 13. ANATOLE FRANCE halálának 40. évfordulója /1924./
- 31. RADNÓTI MIKLÓS halálának 20. évfordulója /1944./

N O V E M B E R

- 1. A Magyar Szocialista Munkáspárt megalakulásának:
8. évfordulója /1956/.
- 7. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének
47. évfordulója /1917./
- 10. A Demokratikus Ifjusági Világszövetség /DÍVSZ/
megalakulásának 19. évfordulója /1945./
- 20. A Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásá-
nak 46. évfordulója /1918./

D E C E M B E R

- A Magyar Sajtó Napja.
- 7. A "Vörös Ujság" első száma megjelenésének
46. évfordulója /1918./
- 30. ROMAIN ROLLAND halálának 20. évfordulója /1944./

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

CSUKLY ALAJOS, a Megyei Könyvtár módszertani csoportjának munkatársa;
GÉVAY ÁGNES, a Megyei Könyvtár olvasószolgálati csoportjának vezetője;
DR. KERÉKES ANDRÁS, a Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese; MOLNÁR ISTVÁNNÉ,
a Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának vezetője; RUZSICKA MÁRIA községi
könyvtáros, Seregélyes; TANKA JÁNOS községi könyvtáros, Aba; UGRITS MARGIT
községi könyvtáros, Csákvár; ZÁRDAI BERTALANNÉ községi fiókkönyvtáros
Pusztaszabolcs.

T A R T A L O M

Dr. Kerekes András: Megkezdődött az új népművelési év	1
Csukly Alajos: Őszi megyei könyvhetek	4
KÖNYVTÁRAINK ÉLETÉBŐL	
Gyermekolvasók átadása a felnőtt könyvtárnak /G.Á./	5
Zárdai Bertalanné: Csak egy szekrény kellene	5
Könyvkölcsönző az abai Bacsó-tanyán /T.J./	7
AZ ÉN MÓDSZEREM	
Gévay Ágnes: TV és rádió ajánló polc a könyvtárban	8
Molnár Istvánné: Okos Bagoly válaszol	9
BESZÉLGESSÜNK	
Csukly Alajos: A bejáró munkások olvastatásáról	11
Ruzsicska Mária: Helyettesíthető-e az olvasást, a könyvet a televízió?	13
EZT LÁTTUK	15
KÖNYVTÁROSAINK LEVELEIBŐL	
Nógrádi tapasztalatok /Ugrits Margit/	17
HIREINK	19
Emlékeztető	22

KÖNYVTÁRI HIRADÓ

Fejér megye közművelődési könyvtárosai számára /körlevélként/. Szerkeszti:
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertani csoportja. Székesfehérvár,
Bartók Béla-tér 1. Telefon: 26-84. Felelős kiadó: dr. Csongor Endréné.

Készült a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár
házi sokszorosítóján, 350 példányban.
A címlapterv Galántay György munkája.
